

VELKOFORMÁTOVÉ ARCHIVÁLIE JAKO OPOMÍJENÉ KULTURNÍ DĚDICTVÍ

LARGE-FORMAT ARCHIVES AS A NEGLECTED CULTURAL HERITAGE

Jiří DROZDA¹, Kristýna KALOUSKOVÁ², Šárka STEINOVÁ³

Abstrakt

Velkoformátové archiválie, nejen mapy ale i plány, schémata, výkresová dokumentace nebo rozsáhlá genealogická schémata a „rodové stromy“, jsou doposud ukrytým pokladem našich archivů a historických sbírek. Vzhledem ke své velikosti představují obtížně přístupnou kategorii historických dokumentů, které, vzhledem k obtížné manipulaci a prostorovým nárokům nejsou nebo často ani nemohou být zpřístupněny vědcům, badatelům i zájemcům z odborné veřejnosti.

V rámci našeho příspěvku představíme projekt „Velkoformátové archiválie s omezeným přístupem pro veřejnost jako opomíjené kulturní dědictví“ financovaný Ministerstvem kultury ČR a první výstupy z jeho řešení.

Projekt je zaměřen na velkoformátové archiválie (rozměry od 2 x 2 m do 6 m x 4 m s lištami i bez lišty), které díky svým vlastnostem nelze využívat v rámci základního a aplikovaného výzkumu, čímž je jejich vypovídací a umělecká hodnota neprávem opomíjená, protože technické, personální ani prostorové možnosti paměťových institucí neumožňují manipulaci s nimi, a jejich odborné zpracování a využití v aplikovaném výzkumu nebylo doposud možné. Hlavním cílem projektu je navrhnout metodický postup nejvhodnější prezentace těchto obtížně předkladatelných archiválií, jejich identifikaci, kategorizaci a interpretaci. Z části je projekt také zaměřen na ochranu, konzervaci, restaurování a prevenci tohoto kulturního dědictví pro jeho uchování a pro zkvalitnění systému péče o tyto archiválie.

Prvý rok řešení byl zaměřen převážně na průzkum archivů a sbírek, bez ohledu na jejich institucionální ukotvení. Cílem bylo získat přehled o počtech a typech velkoformátových archiválií, jejich stavu, druhu média (papír, plátno, karton, sklo ...) a možnost jejich digitalizace.

V příspěvku představíme výsledky tohoto rozsáhlého průzkumu (celkem bylo osloveno přes 150 archivů a sbírek) a naše záměry při dalším řešení tohoto projektu, jehož cílem je představit a alespoň z části publikovat vypovídací hodnotu těchto neprávem opomíjených velkoformátových archiválií zapojením do aplikovaného výzkumu.

Klíčová slova: velkoformátové archiválie, velkoformátové mapy, archivy, paměťové instituce, kulturní dědictví

Keywords: large-format archives, large-format maps, archives, memory institutions, cultural heritage

¹ Ing. Jiří DROZDA, Ph.D., Výzkumný ústav geodetický, topografický a kartografický, v. v. i., Ústecká 98 Zdíby, Česká Republika, jiri.drozda@vugtk.cz

² Mgr. Kristýna KALOUSKOVÁ, Státní oblastní archiv v Praze, Archivní 4/2257 Praha, Česká Republika, kristyna.kalouskova@soapraha.cz

³ ThDr. Mgr. Šárka STEINOVÁ, Th.D., Výzkumný ústav geodetický, topografický a kartografický, v. v. i., Ústecká 98 Zdíby, Česká Republika, SarkaSteinova@seznam.cz